

та ООС позитивно оцінюють якість надання таких послуг як соціально-медична допомога, освітні та інформаційні послуги, високий негативний показник у соціально-економічних послуг (матеріально-фінансова допомога, працевлаштування, допомога у відкритті власного бізнесу). Експерти позитивно оцінюють психологічні, інформаційні, адміністративні та освітні послуги учасникам АТО та ООС.

Таким чином, результати дослідження вказують на те, що найбільш актуальними видами соціальної допомоги для учасників АТО та ООС є матеріально-фінансова, соціально-медична допомога, адміністративні послуги. Врахування цих соціальних запитів і потреб в організації соціального захисту учасників АТО та ООС на регіональному рівні сприятиме посиленню рівня національної безпеки в умовах загострення ситуації на Сході України.

1. Ветлінський С. Соціальний захист військовослужбовців в умовах проведення антитерористичної операції. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 4 (49). Ч. 1. С. 198–205.

2. Кравченко М.В. Основні проблеми соціального захисту учасників АТО. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 11/12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2015_11-12_7.

3. Кондратенко О.О. Загальні засади нормативно-правового забезпечення державного управління у сфері соціального захисту учасників антитерористичної операції та членів їх сімей. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2015. № 4. С. 113–120.

Скиба Елеонора Костянтинівна

професор кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
доктор філософських наук

Варбанський

Олександр Володимирович

студент юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ ТА ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЗАВДЯКИ БОРОТБИ ІЗ ЗЛОЧИННИМИ УГРУПОВАННЯМИ

Організована злочинність являє собою один із найскладніших та найнебезпечніших видів злочинності, що може посягати одночасно на економічні, політичні, правові і моральні сфери суспільства внаслідок розгалуженості сфер її злочинної діяльності. Учасники організованих злочинних груп характеризуються високим кримінальним професіоналізмом, вузькою спеціалізацією.

Згуртованість впливає на продуктивність групи, збільшуючи її. На це також впливають прийняті в організації норми та мотивація до спільної групової діяльності. Однією з ознак організованої злочинної групи є розподіл ролей між її учасниками відповідно до займаного становища – кожен з її членів виконує певну функцію, відповідає за свою сферу діяльності.

Організовані злочинні групи є різновидом малих груп, під якими розуміються нечисленні по складу групи, члени яких об'єднані спільною діяльністю та перебувають у безпосередньому особистому спілкуванні, що є основою для виникнення емоційних відносин, групових норм і групових процесів [2; 3].

Актуальність протидії організованій злочинності в Україні визначається у теперішній час тим, що в основі її виникнення й розвитку лежать складні і взаємообумовлені соціально-економічні, політичні, юридичні та організаційно-управлінські причини. Тому для вирішення зазначеної проблеми необхідний комплексний підхід, а саме: застосування відповідних соціально-економічних, політичних, юридичних та організаційно-управлінських заходів, що враховували б також соціально-психологічні аспекти цього складного соціально-кримінального феномена.

Головним завданням та загальною метою стратегії й тактики є визначення на основі наукового аналізу та прогнозування розвитку криміногенної обстановки у суспільстві, вжиття запобіжних заходів та встановлення контролю над процесами створення і діяльності організованих злочинних угруповань та поширення корупції, подолання тенденції росту організованих злочинних проявів і корупції, усунення умов, що їх породжують та їм сприяють, скорочення, а в перспективі нейтралізація шляхом комплексного задіяння всіх державних та інших органів і максимального забезпечення ефективності їх роботи в межах чинного законодавства.

Правову основу стратегії і тактики становлять Конституція України, укази та розпо-

рядження Президента України, закони України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, інші нормативно-правові акти у сфері боротьби з організованою злочинністю та корупцією, що в комплексі забезпечують єдність підходів до проведення державної політики і формування подальшої відповідної законодавчої бази у сфері боротьби з організованою злочинністю та корупцією.

Політичне, соціальне, економічне оновлення суспільства в процесі розбудови демократичної правової держави на основі ліберально-ринкових відносин зумовлює потребу приведення правових, організаційних, структурних та інших засад функціонування суб'єктів боротьби з організованою злочинністю та корупцією у відповідність до нових умов їх діяльності. Суб'єкти боротьби з організованою злочинністю та корупцією, як складова частина органів держави, повинні забезпечити реалізацію наданих їм повноважень, виходячи з пріоритетності захисту прав і свобод людини.

Серед першочергових завдань держави є викриття організованих злочинних груп і припинення їх дій, підвищення ефективності боротьби із законспірованими злочинними співтовариствами, що використовують міжнаціональні конфлікти, пов'язаними з „тіньовою” економікою, а також зі злочинними групами за кордоном. Перед правоохоронними органами стоїть завдання доведення існування організованої злочинності, а не доведення окремих видів чи злочинів. Окремо слід вказати на прорахунки у стратегії та тактиці боротьби з організованою злочинністю [1; 2].

На завершення соціально-психологічної характеристики організованої злочинної діяльності зазначимо, що сьогодні в суспільстві відсутні необхідні правові, соціально-психологічні умови, політична воля, загальна консолідація діяльності державних органів і суспільства для ефективної протидії та боротьби як зі злочинністю загалом, так і з організованою злочинною діяльністю зокрема.

Таким чином, в основі організованої злочинності лежить відповідне психологічне підґрунтя. Організована злочинність базується на таких психологічних підвалинах: «розмивання» уявлення про базові людські цінності, спотворення моральних орієнтирів поведінки, способів і засобів досягнення життєвого успіху; поширення корисливої, споживацької психології; активна пропаганда насилля і культу сили; романтизація серед неповнолітніх і молоді кримінальної субкультури, лідерів і авторитетів організованого злочинного світу; зниження рівня правослухняності громадян на основі зміни змісту свідомості, поширення елементів правового нігілізму, загальної недовіри населення до державних органів щодо їхньої здатності ефективно протидіяти організованій злочинності; низька психологічна готовність сприяти боротьбі з організованою злочинністю як окремого громадянина, так і населення в цілому. Розглянуті психологічні складові організованої злочинності сприяють і забезпечують її функціонування і розквіт на тлі інших негативних об'єктивних та суб'єктивних чинників, і насамперед – з причини деформації морально-психологічного чинника розвитку сучасного українського суспільства.

Перспективи дослідження ми вбачаємо в більш детальному аналізі психологічної складової злочинної діяльності відповідних організацій, розкритті соціально-психологічних наслідків діяльності організованих злочинних угруповань, висвітленні деструктивного впливу психологічної привабливості злочинної діяльності на особистісне становлення молодого покоління. Великі зміни будуть закладати в нашому суспільстві фундамент правового та психологічно стійкого розвитку. Це буде впливати на суспільні сфери життя, на образотворчу діяльність, виховну, наукову, сферу соціалізації та інші важливі сфери, які будуть постійно розвиватися та поповнюватися спеціалістами, які зрозуміли, що будувати правову державу – це покликання для них, і вони цьому сприятимуть. Любіть свою країну та будуйте в ній стійкі правові надії.

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р.; поточна редакція від 19.10.2018 року.
URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Келлерман П.Ф. Психодрама крупным планом: Анализ терапевтических механизмов / пер. с англ. И.А. Лаврентьевой. Москва: Независимая фирма «Класс», 1998. 240 с.

3. Юридична психологія: підручник / за заг. ред. Л.І. Казміренко, Е.М. Мойсєєва. Київ: КНТ, 2007. 360 с.